

Prawo ochrony środowiska w Polsce i w Unii Europejskiej

= rok akad. 2023/2024 - semestr zimowy =

= 'przedmiot podstawowy' =

kierunek: 'prawo' studia stacjonarne - 45 godzin wykładów + 30 godzin ćwiczeń „Prawo ochrony środowiska w Polsce i w Unii Europejskiej” - krótka charakterystyka programu przedmiotu:

1. Prawo ochrony środowiska w Polsce i w prawie Unii Europejskiej - pojęcie i źródła prawa (z uwzględnieniem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej).
2. Podstawowe zasady współczesnego prawa ochrony środowiska.
3. Prawna problematyka informacji o środowisku i jego ochronie.
4. Prawne gwarancje udziału społeczeństwa w realizacji celów ochrony środowiska.
5. Prawna problematyka tzw. ocen oddziaływania na środowisko.
6. Gospodarowanie zasobami środowiska - ze szczególnym uwzględnieniem 'prawa ochrony przyrody'.
7. Prawna problematyka tzw. emisji środowiskowych.
8. Prawnofinansowe instrumenty ochrony środowiska.
9. Materialnoprawne i formalnoprawne podstawy i zasady odpowiedzialności za szkody środowiskowe.
10. Organizacja wykonywania zadań w zakresie ochrony środowiska.

Materiały obowiązujące do egzaminu:

A. Prawo Unii Europejskiej [materiały dot. prawa europejskiego - akty prawne wraz ze zmianami (według stanu prawnego na dzień 01.10.2023 r.) i orzeczenia TS UE - są dostępne na stronie internetowej: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl>]

Prawo pierwotne:

1. Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana po zmianach dokonanych Traktatem z Lizbony zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z dnia 13 grudnia 2007r.): art. 1 - 17, 114, 191 - 194; 251 - 281, 288 - 292, 352.
2. Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana po zmianach dokonanych Traktatem z Lizbony zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z dnia 13 grudnia 2007r.): art. 1 - 19.

Prawo wtórne:

3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - bez załączników (ze zm.) - por. najnowsza wersja skonsolidowana.
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko - wraz z załącznikami (ze zm. - por. najnowsza wersja skonsolidowana);
5. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - z załącznikiem III (ze zm. - por. najnowsza wersja skonsolidowana);
6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko - **wraz z załącznikami.**
7. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG - **wraz z załącznikami.**

B. Orzecznictwo TSUE

1. Sankcje finansowe za naruszenie przepisów prawa unijnego

- C-121/07 (wyrok Trybunału z dnia z dnia 9.12.2008 r., Komisja przeciwko Republice Francuskiej)
- C-121/21 R (postanowienie Wiceprezes Trybunału z dnia 20.09.2021 r., Republika Czeska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej)

2. Kwestia granic związania państw członkowskich prawem unijnym

- sprawy połączone C-439/05 P i C-454/05 P (wyrok Trybunału z dnia 13.09.2007 r., Land Oberösterreich i Republika Austrii przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich)

3. Dyrektywa 2009/147/WE (orzeczenia nawiązują także do uprzednio obowiązującej dyrektywy 79/409/EWG)

- C-191/05 (wyrok Trybunału z dnia 13.07.2006 r., Komisja przeciwko Republice Portugalskiej)
- C- 97/17 (wyrok Trybunału z dnia 26 kwietnia 2018 r. Komisja Europejska przeciwko Republice Bułgarii)

4. Dyrektywa 2011/92/UE (orzeczenia nawiązują także do uprzednio obowiązującej dyrektywy 85/337/EWG):

-C-290/03 (wyrok Trybunału z dnia 04.05.2006 r., The Queen, na wniosek: Diane Barker przeciwko London Borough of Bromley)
-C-142/07 (wyrok Trybunału z 25.07.2008 r., Ecologistas en Acción-CODA przeciwko Ayuntamiento de Madrid)
-C-205/08 (wyrok Trybunału z dnia 10.12.2009 r., Umweltanwalt von Kärnten przeciwko Kärntner Landesregierung)
-C-263/08 (wyrok Trybunału z dnia 15.10.2009 r., Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsörening przeciwko Stockholms kommun genom dess marknämnd)
- C-244/12 (wyrok Trybunału z dnia 21.03.2013 r., Salzburger Flughafen GmbH przeciwko Umweltsenat)
- sprawy połączone C-196/16 i C-197/16 (wyrok Trybunału z dnia 26 lipca 2017 r. Comune di Corridonia i in.)

5. Dyrektywa 2001/42/WE:

- C-567/10 (wyrok Trybunału z dnia 22.03.2012 r., Inter-Environnement Bruxelles ASBL, PétitionsPatrimoine ASBL i Atelier de Recherche et d'Action Urbaines ASBL przeciwko Région de Bruxelles Capitale)
- C-444/15 (wyrok Trybunału z dnia 21.12.2016 r. Associazione Italia Nostra Onlus przeciwko Comune di Venezia i in.)

6. Dyrektywa 2003/4/WE (dawna dyrektywa 90/313/EWG)

- C-204/09 (wyrok Trybunału z dnia 14.02.2012 r., Flachglas Torgau GmbH przeciwko Bundesrepublik Deutschland)
- C-71/14 (wyrok Trybunału z dnia 6 października 2015 r., East Sussex County Council)

7. Dyrektywa Rady 92/43/EWG

- C-127/02 (wyrok Trybunału z dnia 07.09.2004 r., Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee i Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels przeciwko Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij)
-C-244/05 (wyrok Trybunału z 14.09.2006 r., Bund Naturschutz in Bayern eV i inni przeciwko Freistaat Bayern)
- C-304/05 (wyrok Trybunału z dnia 20.09.2007 r., Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej)
- C-2/10 (wyrok Trybunału z dnia 21.07.2011 r., Azienda Agro-Zootecnica Franchini sari i Eolica di Altamura Srl przeciwko Regione Puglia)

C. Prawo polskie [materiały dot. prawa polskiego - akty prawne wraz ze zmianami (według stanu prawnego na dzień 01.10.2023 r.) - są dostępne na stronie internetowej:

<http://isap.seim.gov.pl/>

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 Nr 78, poz. 483, ze zm. - por. tekst skonsolidowany).
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz.

2556 ze zm.).

3. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm. – UWAGA! WERSJA NA DZIEŃ 01.11.2023).

4. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 2187).

5. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.).

Podręczniki akademickie dotyczące powyższej problematyki

(do indywidualnego wyboru)

1. J. Boć, K. Nowacki, E. Samborska-Boć, Ochrona środowiska, Kolonia Limited 2009.

2. M. Górski (red.), Prawo ochrony środowiska, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.

3. M.M. Kenig-Witkowska, Prawo środowiska Unii Europejskiej. Zagadnienia systemowe, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2012.

4. A. Lipiński, Prawne podstawy ochrony środowiska, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.

5. R. Paczuski, Ochrona środowiska. Zarys wykładu, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 2008.

6. J. Stelmasiak (red.), Prawo ochrony środowiska, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2010.

7. B. Rakoczy, B. Wierzbowski, Prawo ochrony środowiska. Zagadnienia podstawowe, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.

Prawo ochrony środowiska w Polsce i w Unii Europejskiej

= rok akad. 2023/2024 - semestr zimowy =

= 'przedmiot podstawowy' =

kierunek: 'prawo' studia niestacjonarne - 28 godzin wykładów + 21 godzin ćwiczeń wykłady odbywają się wg harmonogramu zajęć „Prawo ochrony środowiska w Polsce i w Unii Europejskiej” - krótka charakterystyka programu przedmiotu:

1. Prawo ochrony środowiska w Polsce i w prawie Unii Europejskiej - pojęcie i źródła prawa (z uwzględnieniem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej).
2. Podstawowe zasady współczesnego prawa ochrony środowiska.
3. Prawna problematyka informacji o środowisku i jego ochronie.
4. Prawne gwarancje udziału społeczeństwa w realizacji celów ochrony środowiska.
5. Prawna problematyka tzw. ocen oddziaływania na środowisko.
6. Gospodarowanie zasobami środowiska - ze szczególnym uwzględnieniem 'prawa ochrony przyrody'.
7. Prawna problematyka tzw. emisji środowiskowych.
8. Prawnofinansowe instrumenty ochrony środowiska.
9. Materialnoprawne i formalnoprawne podstawy i zasady odpowiedzialności za szkody środowiskowe.
10. Organizacja wykonywania zadań w zakresie ochrony środowiska.

Materiały obowiązujące do egzaminu:

A. Prawo Unii Europejskiej

[materiały dot. prawa europejskiego - akty prawne wraz ze zmianami (według stanu prawnego na dzień 01.10.2023 r.) i orzeczenia TS UE - są dostępne na stronie internetowej: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl>]

I. Akty prawne:

Prawo pierwotne:

1. Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana po zmianach dokonanych Traktatem z Lizbony zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z dnia 13 grudnia 2007r.): art. 1 - 17, 114, 191 - 194; 251 - 281, 288 - 292, 352.
2. Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana po zmianach dokonanych Traktatem z Lizbony zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z dnia 13 grudnia 2007r.): art. 1 - 19.

Prawo wtórne:

3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - bez załączników (ze zm.) - por. najnowsza wersja skonsolidowana.
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko - wraz z załącznikami (ze zm. - por. najnowsza wersja skonsolidowana);
5. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - z załącznikiem III (ze zm. - por. najnowsza wersja skonsolidowana);
6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG - wraz z załącznikami.

II. Orzecznictwo TS UE

1.Sankcje finansowe za naruszenie przepisów prawa unijnego

- C-121/07 (wyrok Trybunału z dnia z dnia 9.12.2008 r., Komisja przeciwko Republice Francuskiej)

- C-121/21 R (postanowienie Wiceprezes Trybunału z dnia 20.09.2021 r., Republika Czeska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej)

2. Kwestia granic związania państw członkowskich prawem unijnym

- sprawy połączone C-439/05 P i C-454/05 P (wyrok Trybunału z dnia 13.09.2007 r., Land Oberösterreich i Republika Austrii przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich)

3. Dyrektywa 2009/147/WE (dawna dyrektywa 79/409/EWG)

- C-191/05 (wyrok Trybunału z dnia 13.07.2006 r., Komisja przeciwko Republice Portugalskiej)
- C-97/17 (wyrok Trybunału z dnia 26 kwietnia 2018 r. Komisja Europejska przeciwko Republice Bułgarii)

4. Dyrektywa 2011/92/UE (uwaga! orzeczenia nawiązują także do uprzednio obowiązującej dyrektywy 85/337/EWG):

-C-290/03 (wyrok Trybunału z dnia 04.05.2006 r., The Queen, na wniosek: Diane Barker przeciwko London Borough of Bromley)
-C-142/07 (wyrok Trybunału z 25.07.2008 r., Ecologistas en Acción-CODA przeciwko Ayuntamiento de Madrid)
-C-205/08 (wyrok Trybunału z dnia 10.12.2009 r., Umweltanwalt von Kärnten przeciwko Kärntner Landesregierung)
-C-263/08 (wyrok Trybunału z dnia 15.10.2009 r., Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsforening przeciwko Stockholms kommun genom dess marknämnd)
- C-244/12 (wyrok Trybunału z dnia 21.03.2013 r., Salzburger Flughafen GmbH przeciwko Umweltsenat)
- sprawy połączone C-196/16 i C-197/16 (wyrok Trybunału z dnia 26 lipca 2017 r. Comune di Corridonia i in.)

6. Dyrektywa 2003/4/WE (dawna dyrektywa 90/313/EWG)

- C-204/09 (wyrok Trybunału z dnia 14.02.2012 r., Flachglas Torgau GmbH przeciwko Bundesrepublik Deutschland)
- C-71/14 (wyrok Trybunału z dnia 6 października 2015 r., East Sussex County Council)

7. Dyrektywa Rady 92/43/EWG

- C-127/02 (wyrok Trybunału z dnia 07.09.2004 r., Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee i Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels przeciwko Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij)
-C-244/05 (wyrok Trybunału z 14.09.2006 r., Bund Naturschutz in Bayern eV i inni przeciwko Freistaat Bayern)
- C-304/05 (wyrok Trybunału z dnia 20.09.2007 r., Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej)
- C-2/10 (wyrok Trybunału z dnia 21.07.2011 r., Azienda Agro-Zootecnica Franchini sarl i Eolica di Altamura Srl przeciwko Regione Puglia)

B. Prawo polskie

8. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 Nr 78, poz. 483, ze zm. - por. tekst skonsolidowany).

9. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.).

10. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm. – UWAGA! WERSJA NA DZIEN 01.11.2023).

11. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 2187).

12. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.).

Podręczniki akademickie dotyczące powyższej problematyki

(do indywidualnego wyboru)

8. J. Boć, K. Nowacki, E. Samborska-Boć, Ochrona środowiska, Kolonia Limited 2009.
9. M. Górski (red.), Prawo ochrony środowiska, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.
10. M.M. Kenig-Witkowska, Prawo środowiska Unii Europejskiej. Zagadnienia systemowe, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2012.
11. A. Lipiński, Prawne podstawy ochrony środowiska, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
12. R. Paczuski, Ochrona środowiska. Zarys wykładu, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 2008.
13. J. Stelmasiak (red.), Prawo ochrony środowiska, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2010.
14. B. Rakoczy, B. Wierzbowski, Prawo ochrony środowiska. Zagadnienia podstawowe, Wolters Kluwer, Warszawa 2018.